

تأثیر عصاره بابونه، سدر، حنا، صبر زرد بر درمانیت تماسی تجربی در موش

فرزانه مالکی^۱، فرزانه دلگشایی^۲، محمد رضا خاکزاد^۳، محمد وجدان پرست^۴، بهیه ظریف ذاکریان^۵

^۱ نویسنده مسئول: استادیار پوسنت دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد E-mail: Farzanehmaleki38@yahoo.com

^۲ استادیار پوسنت ^۳ کارشناس ارشد آزمایشگاه ^۴ دانشجوی پزشکی ^۵ استادیار پاتولوژی

چکیده

زمینه و هدف: درمانیت تماسی بیماری شایعی است که حدود ۵/۴٪ جمعیت عمومی را مبتلا می‌کند و درمان های عمده آن بر پایه نرم کننده ها و کورتیکواستروئیدهاست و ارتشاح سلولی عمدتا از نوع مونونوکلترها بخصوص لنفوسیت های T_{helper} است. هدف از این مطالعه رویکرد مجدد به صنعت گیاهان دارویی با پشتوانه علوم جدید و بررسی تاثیر عصاره الکلی چهار گیاه حنا، بابونه، سدر و صبر زرد بر درمانیت تماسی تجربی در موش است.

روش کار: در یک pilot study به روش تجربی ابتدا ۷۰ سر موش سوری نژاد ENMARY به وزن تقریبی ۵۰±۱۰gf به عنوان گروه کنترل انتخاب شدند و پس از تراشیدن پشت گوش چپ آنها با خود تراش در دو نوبت (روزهای صفر و یک) با محلول DNCB (Dinitro Chloro Benzene) به مقدار ۴۰۰ میکرو لیتر آغشته شد. در روزهای ۱۰ و ۱۴ نیز همان مقدار از محلول DNCB را بر روی گوش چپ حیوان مالیده و همزمان شاهد (روغن زیتون در حلال استون) بر روی گوش راست حیوان تماس داده شد. سپس در زمان های ۲، ۱۰، ۲۴، ۴۸، ۷۲، ۹۶، ۱۲۰ و ۱۵۰ ساعت پس از تماس دوم، موش ها را با اتر کشته و گوش ها را از قاعده قطع نموده و نمونه های آسیب شناسی تهیه و جهت بررسی ارتشاح سلولی به آسیب شناسی فرستاده شد. در مرحله دوم عصاره الکلی چهار گیاه مورد نظر تهیه و سپس کرم های ۴٪ در پایه coldcream تهیه و با توجه به نتایج مرحله اول که حداکثر زمان ارتشاح لنفوسیت ها را ۱۲۰ ساعت نشان داده بود داروها را روزی دو نوبت به فاصله ۱۲ ساعت به مدت ۷ روز بر روی گوش ۴۰ حیوان در ۴ گروه ۱۰ تایی در محل درمانیت مالیده روز هشتم گوش ها را قطع و بررسی آسیب شناسی انجام شد. دو گروه ۱۰ تایی به عنوان شاهد در نظر گرفته شدند در یک گروه coldcream و در گروه دوم هیچ دارویی مالیده نشد. ۶۰ موش در مرحله دوم انتخاب و مجموعاً ۱۳۰ موش مورد مطالعه قرار گرفتند.

یافته ها: کاهش ارتشاح لنفوسیت ها پس از ۷ روز تجویز دارو با بابونه ۶۶/۷٪ (p=۰/۰۲)، سدر ۵۰٪ صبر زرد ۱۲/۵٪ و حنا صفر درصد مشاهده شد.

نتیجه گیری: بابونه با توجه به پاسخ قوی تر ۶۶/۷٪ بهترین اثر را در بهبود ضایعات درمانیت تماسی داشته است.

واژه های کلیدی: درمانیت تماسی، دی نیترو کلرو بنزن، بابونه، سدر، حنا، صبر زرد

پذیرش: ۸۶/۱۲/۱

دریافت: ۸۵/۶/۱۱

مقدمه

یکی از مشکلات بزرگی که طب جدید با وجود امتیازهای ظاهری آن نسبت به طب سنتی با خود به ارمان آورده است، مصرف روزافزون مواد شیمیایی است که متأسفانه روز به روز شکل حادثر بخود می گیرد در این رابطه به دو مسئله می توان اشاره کرد. ۱ - ظهور پدیده ای به نام خودایمنی، که از این طریق تاثیر داروها را ضعیف و حتی خنثی می سازد و در نتیجه

درمانیت تماسی بیماری شایعی است که حدود ۵/۴٪ جمعیت عادی را مبتلا می سازد. با توجه به افزایش روزافزون موادی که می تواند باعث تحریک پوست و درمانیت شوند نیاز به درمان های جدید و متنوع تر بیشتر احساس می شود [۱].